

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5 og 6.

Desember 1931

29de årgang.

Redigert av Det Norske Myrselskap ved sekretær, torvingeniør A. Ording.

ET 50 ÅRS MINNE

Av formannen i Det norske Myrselskap.

DEN 27. juni 1881 stiftedes den norske forstforening. Den første artikkel i årbokens første årgang er: «Nogle ord om Norges avskovning, navnlig i fjellegnene», og forfatteren er forstmester I. B. Barth.

Det Norske Myrselskap har i de senere år i samarbeide med Skogsselskapet tatt op arbeidet for fjellmyrenes utnyttelse for å spare på fjellskogen, og da vi derved handler i samme ånd som skogsakens — i flere henseender første forfatter, kan det ha sin interesse å se nærmere på artikkelen, og hvordan vi anskuer saken idag efter 50 års forløp.

Forfatteren anfører først, at folk nok er opmerksom på, at skoggrensen mot fjellet er i synkning, men man har ikke gjort sig klart hvilke følger det vil ha, og heller ikke hvilke årsaker det har. Det tales om, at skoggrensens synkning skyldes visse ubestemmelige naturårsaker, såsom landets stigning, klimaets forandring o.s.v., mens man er blind for at årsaken utelukkende er menneskenes uvørne hugst.

Barth anfører derefter en rekke fjelltrakter, som har vært skogbevokset og nu er nøkent fjell. Traktene ligger mellem Gudbrandsdalen og Østerdalen, vest for Gudbrandsdalen mot Jotunheimen og Valdres og fra Valdres til Hallingdal og endelig store dele av Dovre, eller med andre ord over de store vidder, hvor som bekjent forstmester Barth hadde sitt virke. De spesielt nevnte strekninger utgjør $16 \frac{8}{16}$ kvadrat mil, men som rimelig er følier forfatteren til, at det foruten de store avskogede vidder fins en mengde små arealer, som tilsammenlagt dekker store flater, således, at det avskovede areal utgjør minst 20 kvadratmil. Den gjenværende skog i de omhandlede deler av landet, eller i de to fogderier Gudbrandsdalen og Valdres, utgjør ca. 27 kvadratmil. Altså en voldsom prosent avskoget areal. Selv om forstmester Barth har overdrevet noe, hvilket enkelte av hans samtid beskyldte ham for, så ser vi, at vi har store vidder, som kan bære skog og som ikke gjør det.

Efter forfatterens mening har skogens tilbakegang forskjellige årsaker, og han nevner endel.

Skogbrand. Der er vi nu i en annen stilling. Det forholder sig så, at

i riktig gammel tid har store deler av vårt land vært herjet av brand. I de siste årtier har dette sterkt avtatt. Det hører til sjeldenhetene, at et nevneverdig areal brenner. Som regel innskrenker de brente arealer sig til noen få mål. Dette har, iallfall for en vesentlig del, sin grunn i større forsiktighet fra menneskenes side.

Risbrytning. Barth anfører, at på grunn av sulteforing blev en mengde bjerkeskog hugget ned for at løv og kvister kunde tjene til fôr for kreaturene. Dette foregår naturligvis ennu, men såvidt oss bekjent, i mere skån-somme former, så ikke hele lier snaues av den grunn.

Neverflekning utføres nu i langt mindre utstrekning enn tidligere.

De tre siste årsaker Barth nevner er: «Seterbruket. Den almindelige ukyndige og uvørne hugst i vore skove» og «kreaturhavningen».

Uvørren hugst er blitt bedre, men hvorvidt vernskoglov og skogvedtekter helt har svart til sin hensikt, er et spørsmål vi ikke vil behandle i dette tidsskrift. At seterbruket derimot var og fremdeles er årsak til mangen fjellskogs tilbakegang, er ganske sikkert. Over en flerhet av de vidder, som Barth nevner, ligger det setergrenner i massevis strødd utover, og man kan med tydelighet avlese, at det er setrenes vedforbruk, som har bevirket skoggrensens tilbakegang. Nu har mengdevis av setergrenner lang vei efter ved, og der hvor de henter den, var det best, at skogen fikk stå i fred. Vi får derfor på nytt fremholde vårt valgsprog: Det er hensiktsmessig å bruke brentorv.

Kreaturhavningen er en fare for bjerkeskogens opmarsj mot fjellet igjen. Hvis man hegner om bjerken hvor det er betingelser for dens vekst, så kommer den, men hvor drøvtyggerne får grassere har den meget å kjempe med og kommer vanskeligere og særlig langsommere enn der, hvor de ellers så nyttige kuer kan holdes vekk.

I de senere år har vi undersøkt forholdene i en rekke setergrenner i de samme fjelltrakter, som herr Barth har behandlet i sin artikkel, nemlig i Gudbrandsdalen, Valdres og Hallingdal.

Vårt arbeide har bestått i å søke bragt på det rene, hvorvidt god brentorv fins i nærheten av setrene. Det har vist sig, i en rekke tilfeller, at man har god brentorv like i nærheten av seterveggen. Dette er av den største betydning. Vi arbeider i retning av å få torvstikning igang, og efterhvert som dette måtte lykkes vil setrene opnå, at de får et brukbart brensel til en billigere pris enn den ved de nu har. Hvis torven er god, er det nemlig omtrent samme arbeide å stikke torven op av myren som å hugge favnved. Så innsparer de store kjøreutgifter på veden og finhugning. Det blir altså vår oppgave å påvise for eierne av de tusen setrer, som fins i de her omhandlede trakter, at det vil være økonomisk, og at det vil være meget veltjent med å gå over til torvfyring. Samtidig gjør de sitt land en tjeneste ved å spare på fjellskogen og ta arbeidet op for, at skoggrensen atter kan stige således, at vi kunne gjøre oss håp om, at forstmester Barths bestrebelse for å åpne folks øine, tilsist kunne bære frukter.